

Controle en belastingadvies

Waar wel, waar niet?

De combinatie van controle en belastingadvies staat internationaal ter discussie. Maar gek genoeg lijkt niemand te weten hoe het in de diverse Europese lidstaten precies is geregeld. FEE en IOSCO werken aan een overzicht. Maar het is een *moving target*, dus simpele antwoorden zijn onmogelijk.

LEX VAN ALMELO

de **Openbaar**
accountant

September vorig jaar deed bestuurslid Paul Koster van de Autoriteit Financiële Markten de wenk-

brauwen van veel accountants fronsen met zijn pleidooi om bij beursgenoteerde ondernemingen alle nevenactiviteiten buiten de wettelijke controle af te stoten. Inclusief belastingadvies. Oud-bestuurder Gilles Izeboud van PricewaterhouseCoopers liet in een reactie onder meer weten dat Italië, Frankrijk en België voldoen aan Koster's ideaalbeeld. Is dat wel zo? En hoe is de situatie in andere landen?

Onduidelijk

“Helaas, ik ken niemand binnen onze club die zich daarmee bezighoudt.” Deze reactie van Ernst & Young-woordvoerder Toby Ellson is tekenend. Van de zes grote accountantskantoren, die wij ernaar vroegen, had alleen Deloitte een inhoudelijk antwoord - zij het beperkt. Directeur vaktechniek Frans van Schaik wijst op zijn artikel in het *Weekblad Fiscaal Recht* uit 2003, waarin hij de *Nadere voorschriften inzake onafhankelijkheid van de accountant* vergelijkt met de verschillende regels uit de Verenigde Staten. Van Schaik schrijft zijdelings over Frankrijk en Spanje dat daar alleen advocaten belastingadviezen mogen geven. “In die landen zou een accountant dus geen met hem samen-

werkende belastingadviseur mogen inschakelen bij de controle van een jaarrekening, aanzien, letterlijk genomen, dan een juridische dienst zou worden geleverd aan een controlecliënt.”

IOSCO

Van Schaik benadert de onafhankelijkheid vanuit de Amerikaanse en Nederlandse regels. Daarbij blijft onduidelijk in hoeverre de regelgeving van de betrokken landen zelf adviezen toestaat. Om een einde te maken aan de onduidelijkheid heeft de internationale koepel van beurstoezichthouders IOSCO onlangs een *Task Force on Non-Audit Services* ingesteld, die onderzoekt in welke mate de combinatie van controle met non-audit services in de belangrijkste markten van de Europese Unie is toegestaan. Deze task force is naar verwachting pas komend najaar klaar. Er zit dus maar één ding op: de beroepsorganisaties van de verschillende lidstaten benaderen.

Voorwaarden

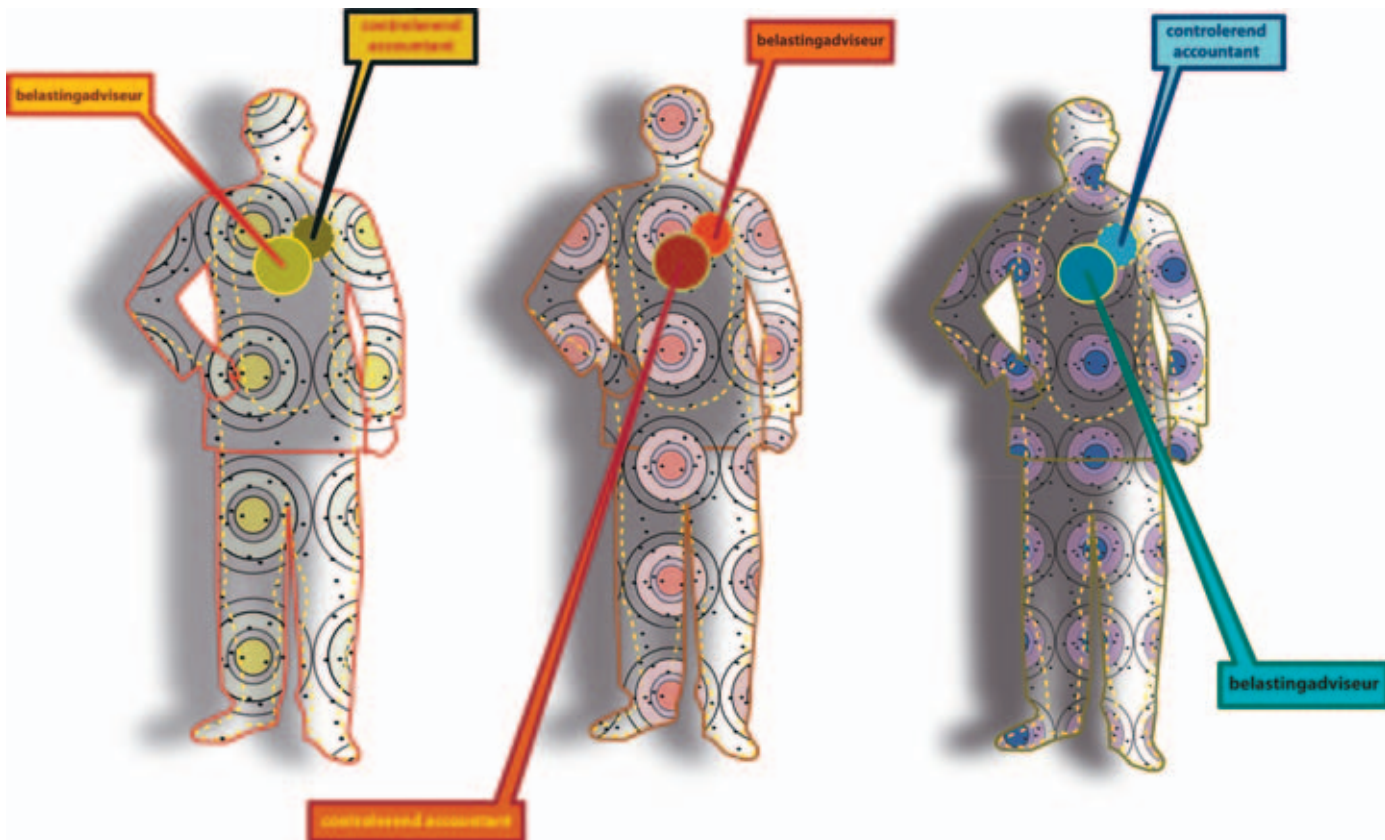
De helft van de organisaties reageert niet op onze vraag of belt uiteindelijk toch niet terug. Maar dankzij de andere helft en aan de hand van publieke informatie ontstaat toch een summier indruk. Voor Engelse en Welshe accountants is belastingadvies toegestaan onder de algemene voorwaarde dat dit de onafhankelijkheid van hun

controle niet mag bedreigen. Daarom mogen de belastingadviseurs van een accountantskantoor geen adviezen geven die een controlerend accountant twijfelachtig zou vinden en mogen de adviseurs niet optreden in juridische procedures. In België is belastingadvies - in tegenstelling tot wat Izeboud opmerkte - eveneens toegestaan, mits het kantoor daarmee bij die controlecliënt niet meer verdient dan met de wettelijke controle zelf. In Duitsland is belas-

Waar mag het wel, waar niet?

Belastingadvies geven, terwijl je als kantoor ook de boeken controleert, is in Europa eigenlijk alleen verboden in Frankrijk en Italië. Maar, waarschuwt directeur-generaal Henri Olivier van de *Fédération des Experts-Comptables Européens* (FEE), de situatie is bijna nergens zwart-wit. Zo kunnen accountants die de boeken controleren onder bepaalde voorwaarden juist wel of toch niet belastingadvies geven.

Nederland	wel
België	wel
Duitsland	wel
Engeland en Wales	wel
Frankrijk	niet
Italië	niet
Verenigde Staten	wel
Zwitserland	wel

ILLUSTRATIE: NADIA GONZÁLEZ

tingadvies door accountants zonder meer geoorloofd. In Zwitserland is *Steuerberatung* en *Wirtschaftsprüfung* bij dezelfde cliënt ook *gestattet*. Maar op de vraag naar de voorwaarden waaronder die combinatie is toegestaan, is

Rigide verbod werkt niet

De wettelijke onafhankelijkheidsvoorschriften voor accountants zullen vanaf medio 2006 verankerd zijn in het Besluit toezicht accountants (Bta). In de artikelen 30-34 krijgt de accountantsorganisatie de verantwoordelijkheid om de onafhankelijkheid van de wettelijke controle te waarborgen. Of, zoals minister Gerrit Zalm van Financiën het in 2005 in zijn antwoord op Kamervragen zei: "De accountant moet onafhankelijk zijn en dat moet objectieveerbaar en aantoonbaar zijn. De gevallen waarin andere activiteiten of de daarmee gemoeid gaande commerciële belangen de overhand nemen en daarmee de onafhankelijkheid te kort doen, kunnen de toets aan de norm in de wet eenvoudigweg niet doorstaan. De Wta verbiedt desondanks niet zonder meer het combineren van advieswerkzaamheden en het uitvoeren van controles door een accountantsorganisatie. Een dergelijke rigide oplossing lijkt aantrekkelijk, maar leidt in de praktijk tot veel onduidelijkheden en zal een steeds verder toenemende inspanning vergen van de wetgever om in regels te duiden wat toegelaten is en wat niet."

de Treuhandkammer het antwoord tot nu toe schuldig gebleven.

Buitenbeentjes

De Europese buitenbeentjes zijn Italië en Frankrijk.

In Frankrijk werd drie jaar geleden een wet ingevoerd, die de bijl slaat tussen wettelijke controle en niet-boekhoudkundige adviezen. Net zoals de Amerikaanse onafhankelijkheidsregels ook gelden voor Amerikaanse vennootschappen buiten de Verenigde Staten gelden de Franse onafhankelijkheidsregels tevens voor buitenlandse vertakkingen van Franse multinationals.

In Italië is het de controleur van een beursvennootschap niet toegestaan andere diensten aan te bieden, dus ook geen belastingadvies. Voor vrijwillige controles bestaat geen verbod, maar wel de aanbeveling advieswerk achterwege te laten.

Moving target

"In Frankrijk is het ook niet zonder meer verboden. Je moet heel voorzichtig zijn met conclusies", zegt directeur-generaal Henri Olivier van de *Fédération des Experts-Comptables Européens* (FEE), waar ook gewerkt wordt aan een overzicht van de regels in verschillende landen. Omdat de Aanbeveling over onafhankelijkheid, die de Europese Commissie eind 2002

publiceerde, overal in de Europese Unie anders wordt uitgelegd, is het volgens Olivier "totaal onmogelijk om een eenvoudig antwoord te geven" op onze vraag in hoeverre de wettelijke controle en belastingadvies te combineren zijn. "In bepaalde landen wordt de Aanbeveling heel strikt geïnterpreteerd, terwijl men die in andere landen met een meer open visie benadert. Bovendien is het onduidelijk hoe EU-lidstaten de achtste Ondernemingsrechtlijn gaan implementeren. De richtlijn zelf staat nog niet eens vast. Daardoor is het onderwerp een *moving target*."

Maar je mag toch verwachten dat op de hoofdkantoren van de grote multinationale accountantskantoren bekend is aan welke regels de accountants zich in verschillende landen moeten houden? Olivier: "Het verwondert mij niet dat de grote kantoren tijd nodig hebben om in deze instabiele situatie duidelijkheid te krijgen. Daarbij komt dat simpele verbodsbepalingen geen oplossing zijn. Het gaat erom dat de accountant objectief oordeelt over de jaarrekening, hoe hij dat doet is een beroepsaangelegenheid, geen juridische kwestie. Overigens zie je dat de belastingautoriteiten in veel Europese landen zelf willen dat de wettelijke controleurs fiscale adviezen verstrekken." ■